జీవిత రక్షణ, వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ @ ఆర్టికల్ 21

సివిల్స్ ప్రిలిమ్స్ ప్రశ్నపత్రం విశ్లేషణ జనరల్ స్టడీస్

జూలై 16 తరువాయి..

6. భారత రాజ్యాంగంలోని కింది ఏ ఆర్టికల్ సుప్రీంకోర్టు గోప్యత హక్కును కల్పించింది?
ఎ) ఆర్టికల్ 15　బి) ఆర్టికల్ 16
సి) ఆర్టికల్ 19　డి) ఆర్టికల్ 21
సమాధానం: డి

వివరణ:

- **ఆర్టికల్ 15:** ఈ ఆర్టికల్ జాతి, మతం, కులం, లింగ లేదా జన్మస్థలం ఆధారంగా వివక్షను నిషేధిస్తుంది. ఇది గోప్యత హక్కును ప్రస్తావించదు.
- **ఆర్టికల్ 16:** ఈ ఆర్టికల్ ప్రభుత్వ ఉద్యోగ విషయాల్లో సమాన అవకాశాలను నిర్ధారిస్తుంది.
- **ఆర్టికల్ 19:** ఈ ఆర్టికల్ వాక్, భావ ప్రకటన స్వేచ్ఛ, అసోసియేషన్, ఉద్యమం, నివాసం, వృత్తి వంటి కొన్ని స్వేచ్ఛలకు హామీ ఇస్తుంది. వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకు ఇది కీలకమైనప్పటికీ, ఇది గోప్యత హక్కును ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించదు.
- **ఆర్టికల్ 21:** ఈ ఆర్టికల్ జీవిత రక్షణ, వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకు హామీ ఇస్తుంది. భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానం గోప్యత హక్కును ఆర్టికల్ 21 ప్రకారం జీవించే హక్కు, వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛలో అంతర్గత భాగం అని వ్యాఖ్యానించింది.

అదనపు సమాచారం

- **గోప్యత హక్కు:** భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21 ప్రకారం ప్రాథమిక హక్కుగా గుర్తించబడింది.
- జస్టిస్ కె.ఎస్.పుట్టస్వామి (రిటైర్డ్) వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా (2017) కేసులో చరిత్రాత్మకమైన తీర్పు ఈ హక్కును ధృవీకరించింది.
- రాజ్యాంగంలోని పార్ట్– III ద్వారా హామీ ఇవ్వబడిన ఇతర స్వేచ్ఛల అర్థవంతమైన సాధన కోసం గోప్యత హక్కు అవసరం.
- వ్యక్తిగత గోప్యతను రక్షించడానికి బలమైన డేటా రక్షణ పాలన అవసరాన్ని తీర్పు నొక్కి చెప్పింది.

ప్రభావాలు

- గోప్యత హక్కులో మరచిపోయే హక్కు, ఒంటరిగా ఉండే హక్కు ఉంటుంది.
- ఇది భారతదేశంలో డేటా రక్షణ చట్టాలు, నిఘా పద్ధతులపై గణనీయమైన ప్రభావాలను కలిగి ఉంటుంది.
- వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛపై విస్తృత ప్రభావాన్ని హైలెట్ చేస్తూ స్వలింగ సంబంధాలు, వ్యభిచారం నేర రహితం వంటి అంశాలపై తదుపరి తీర్పులను ఈ తీర్పు ప్రభావితం చేసింది.

ప్రభుత్వ చర్యలు

- వ్యక్తిగత డేటా రక్షణ బిల్లు–2019, భారతదేశంలో సమగ్ర డేటా రక్షణ ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ని ఏర్పాటు చేయడాన్ని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

7. **సైనిక వ్యవహారాల విభాగం అధిపతిగా చీఫ్ ఆఫ్ డిఫెన్స్ స్టాఫ్ విధులు ఏమిటి?**
1. చీఫ్స్ ఆఫ్ స్టాఫ్ కమిటీకి శాశ్వత ఛైర్మన్
2. త్రివిధ దళాల సర్వీస్ చీఫ్‌లపై సైనిక ఆదేశాన్ని అమలు చేయడం
3. త్రివిధ దళాల సేవా విషయాలపై రక్షణ మంత్రికి ప్రధాన సైనిక సలహాదారు.
దిగువ ఇచ్చిన కోడ్‌ని ఉపయోగించి సరైన సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి.
ఎ) 1, 2, 3　బి) 1, 2
సి) 2, 3　డి) 1, 3
సమాధానం: డి

వివరణ: సర్వీస్ ఇన్‌పుట్‌ల ఏకీకరణ ద్వారా రాజకీయ నాయకత్వానికి సైనిక సలహాల నాణ్యతను పెంపొందించడానికి చీఫ్ ఆఫ్ డిఫెన్స్ స్టాఫ్ పదవిని సృష్టించేందుకు 2019, డిసెంబర్ 24న కేబినెట్ కమిటీ చరిత్రాత్మక నిర్ణయం తీసుకుంది.

- చీఫ్ ఆఫ్ డిఫెన్స్ స్టాఫ్ విధులు కింది విధంగా ఉంటాయి.
- రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖలో సైనిక వ్యవహారాల విభాగానికి అధిపతిగా, దాని కార్యదర్శిగా పని చేయడం
- త్రివిధ దళాల సేవా విషయాలపై దేశ రక్షణ మంత్రికి ప్రధాన సైనిక సలహాదారుగా వ్యవహరించడం
- చీఫ్స్ ఆఫ్ స్టాఫ్ కమిటీకి శాశ్వత ఛైర్మన్‌గా పని చేయడం
- త్రివిధ దళాల సర్వీస్ సంస్థలు/ఏజెన్సీలు/కమాండ్‌లను నిర్వహించడానికి
- దేశ రక్షణ మంత్రి అధ్యక్షతన ఉన్న డిఫెన్స్ అక్విజిషన్ కౌన్సిల్‌లో సభ్యుడిగా ఉంటారు
- న్యూక్లియర్ కమాండ్ అథారిటీకి సైనిక సలహాదారుగా పని చేయడం
- ఆపరేషన్, లాజిస్టిక్స్, ట్రాన్స్‌పోర్ట్, ట్రైనింగ్, సపోర్ట్ సర్వీసెస్, కమ్యూనికేషన్స్, రిపేర్లు, మెయింటెనెన్స్ మొదలైన సర్వీస్‌లలో త్రివిధ దళాల భాగస్వామ్యాన్ని తీసుకురావడానికి
- మౌలిక సదుపాయాల సరైన వినియోగాన్ని నిర్ధారించడానికి, సేవల మధ్య ఉమ్మడిగా హేతుబద్ధీకరణ చేయడం
- సమీకృత సామర్థ్య అభివృద్ధి ప్రణాళికను అనుసరించి ఐదేళ్ల, రక్షణ మూలధన సముపార్జన ప్రణాళిక, రెండేళ్ల రోల్–ఆన్ వార్షిక సముపార్జన ప్రణాళికలను అమలు చేయడానికి
- ఊహించిన బడ్జెట్ ఆధారంగా మూలధన సేకరణ ప్రతిపాదనలకు ఇంటర్–సర్వీసెస్ ప్రాధాన్యతను కేటాయించడం & వృథా ఖర్చులను తగ్గించడం ద్వారా సాయుధ దళాల పోరాట సామర్థ్యాలను పెంపొందించే లక్ష్యంతో త్రివిధ దళాల సేవల పనితీరులో సంస్కరణలు తీసుకురావడం. కాబట్టి, 1 & 3 స్టేట్‌మెంట్‌లు సరైనవి.
- CDS రాజకీయ నాయకత్వానికి నిష్పక్షపాత సలహాలను అందించడానికి ముగ్గురు సర్వీస్ చీఫ్‌లతో సహా ఎటువంటి సైనిక ఆదేశాన్ని అమలు చేయడు అందువల్ల, స్టేట్‌మెంట్ 2 తప్పు.
- ఆర్మీ స్టాఫ్ మాజీ చీఫ్ జనరల్ బిపిన్ రావత్ 2019, డిసెంబర్ 31న దేశ తొలి చీఫ్ ఆఫ్ డిఫెన్స్ స్టాఫ్‌గా నియమితులయ్యారు

8. **రిమోట్ ఏరియాల్లోని స్థానిక జనాభా వారి ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చడం కోసం సైన్యం చేపట్టే కార్యకలాపాలను ఇలా పిలుస్తారు?**
ఎ) ఆపరేషన్ సంకల్ప్
బి) ఆపరేషన్ మైత్రి
సి) ఆపరేషన్ సద్భావన
డి) ఆపరేషన్ మదద్　**సమాధానం: సి**

వివరణ:

ఆపరేషన్ సంకల్ప్

- **ప్రారంభించినది:** ఇండియన్ నేవీ
- **ఉద్దేశం:** పర్షియన్ గల్ఫ్, ఒమన్ గల్ఫ్‌లో భారతీయ నౌకల భద్రత, భద్రతను నిర్ధారించడం
- **నేపథ్యం:** 2019, జూన్‌లో గల్ఫ్ ఆఫ్ ఒమన్‌లో వ్యాపార నౌకలపై దాడులకు ప్రతిస్పందనగా ప్రారంభించబడింది
- **విస్తరణ:** సముద్ర ప్రమాదాలను పర్యవేక్షించడానికి, వాటికి ప్రతిస్పందించడానికి యుద్ధ నౌకలు, విమానాలను కలిగి ఉంటుంది

ఆపరేషన్ మైత్రి

- **ప్రారంభించినది:** భారత సాయుధ దళాలు
- **ఉద్దేశం:** 2015 నేపాల్ భూకంపం తర్వాత నేపాల్‌లో రెస్క్యూ, రిలీఫ్ ఆపరేషన్
- **పరిధి:** భారతీయ, విదేశీ పౌరుల తరలింపు, వైద్య సహాయం, మౌలిక సదుపాయాల పునర్నిర్మాణం ఉన్నాయి
- **విస్తరణ:** వైద్య బృందాలు, ఇంజినీర్ టాస్క్ ఫోర్స్, విమానయాన ఆస్తులు ఉన్నాయి

ఆపరేషన్ సద్భావన

- **ప్రారంభించినది:** ఇండియన్ ఆర్మీ
- **ఉద్దేశం:** ఉగ్రవాదం వల్ల ప్రభావితమైన ప్రజల అవసరాలను తీర్చడానికి జమ్ము కశ్మీర్, లఢఖ్‌లలో సంక్షేమ కార్యక్రమాలు
- **కార్యకలాపాలు:** ఆర్మీ గుడ్‌విల్ పాఠశాలలు, మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులు, విద్యా పర్యటనలను అమలు చేయడం
- **లక్ష్యాలు:** జాతీయ సమైక్యత, మహిళా సాధికారత, ఉపాధి కల్పన, అభివృద్ధి కార్యకలాపాలు

ఆపరేషన్ మదద్

- **ప్రారంభించినది:** ఇండియన్ నేవీ
- **ప్రయోజనం:** భారతదేశంలో ప్రకృతి వైపరీత్యాల సమయంలో రెస్క్యూ, రిలీఫ్ కార్యకలాపాలు
- **గుర్తించదగిన కార్యకలాపాలు:** 2004 హిందూ మహాసముద్రం సునామీ, 2018 కేరళ వరదలు
- **విస్తరణ:** ఉపశమనం, రెస్క్యూ కోసం రెస్క్యూ టీమ్‌లు, డైవింగ్ టీమ్‌లు, వైమానిక విన్యాసాలు ఉంటాయి

9. **ప్రపంచంలోని అతి పొడవైన సరిహద్దు ఏ రెండు దేశాల మధ్య ఉంది?**
ఎ) కెనడా, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలు
బి) చిలీ, అర్జెంటీనా
సి) చైనా, భారతదేశం
డి) కజకిస్థాన్, రష్యన్ ఫెడరేషన్
సమాధానం: ఎ

వివరణ: కెనడా, యునైటెడ్ స్టేట్స్ మధ్య సరిహద్దు ప్రపంచంలోనే అతి పొడవైన అంతర్జాతీయ సరిహద్దు. ఇది పశ్చిమాన పసిఫిక్ మహాసముద్రం నుంచి తూర్పున అట్లాంటిక్ మహాసముద్రం వరకు సుమారుగా 8,891 కిలోమీటర్లు (5,525 మైళ్లు) విస్తరించి ఉంది

- **చిలీ, అర్జెంటీనా:** చిలీ, అర్జెంటీనా దక్షిణ అమెరికాలో సుదీర్ఘ సరిహద్దును పంచుకున్నప్పటికీ ఇది కెనడా–యూఎస్ సరిహద్దు అంత పొడవుగా లేదు. ఇది సుమారు 5,150 కిలోమీటర్లు (3,200 మైళ్లు) ఉంటుంది.
- **చైనా, భారతదేశం:** చైనా, భారతదేశం మధ్య సరిహద్దు చాలా పొడవుగా ఉంది. కొన్ని ప్రాంతాల్లో వివాదాస్పదంగా ఉంది. కానీ ఇది కెనడా–యూఎస్ సరిహద్దు పొడవును మించదు. ఇది సుమారు 3,488 కిలోమీటర్లు (2,167 మైళ్లు) విస్తరించి ఉంది.
- **కజకిస్థాన్, రష్యన్ ఫెడరేషన్:** కజకిస్థాన్, రష్యన్ ఫెడరేషన్ మధ్య సరిహద్దు సుమారు 7,591 కిలోమీటర్లు (4,714 మైళ్లు) ఉంటుంది. ఇది పొడవైన సరిహద్దు అయినప్పటికీ, ఇది ఇప్పటికీ కెనడా–యూఎస్ సరిహద్దు కంటే తక్కువగా ఉంది.

10. **లోక్‌సభలో ఎథిక్స్ కమిటీ గురించి కింది వాటిలో సరైనవి ఏవి?**
1. మొదట్లో ఇది తాత్కాలిక కమిటీగా ఉండేది
2. లోక్‌సభ సభ్యుని అనైతిక ప్రవర్తనకు సంబంధించిన ఫిర్యాదును, లోక్‌సభ సభ్యుడు మాత్రమే చేయవచ్చు
3. ఈ కమిటీ సబ్–జుడీస్‌కు సంబంధించిన ఏ విషయాన్నీ చేపట్టదు
కింద ఇచ్చిన కోడ్‌ని ఉపయోగించి సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి.
ఎ) 1, 2　బి) 2, 3
సి) 1, 3　డి) 1, 2, 3
సమాధానం: సి

వివరణ: 13వ లోక్‌సభ స్పీకర్ (దివంగత జి.ఎం.సి. బాలయోగి) 2000, మే 16న లోక్‌సభలో మొదటి ఎథిక్స్ కమిటీని కింది నిబంధనలతో ఏర్పాటు చేశారు
ఎ) సభ్యుల నైతికత, నైతిక ప్రవర్తనను పర్యవేక్షించడం
బి) సభ్యుల నైతికత, ఇతర దుష్ప్రవర్తనకు సంబంధించి సూచించిన కేసులను పరిశీలించడం

- ఎథిక్స్ కమిటీ నేటికీ సభకు తాత్కాలిక కమిటీగా కొనసాగుతుంది. అందువల్ల, స్టేట్‌మెంట్–1 సరైనది
- లోక్‌సభ సభ్యుని అనైతిక ప్రవర్తనకు సంబంధించి ఏ వ్యక్తి అయినా లేదా లోక్‌సభ సభ్యుడు ఫిర్యాదు చేయవచ్చు. ఇతర వ్యక్తులు ఫిర్యాదు చేస్తే, దాన్ని లోక్‌సభ సభ్యుడు ఫార్వార్డ్ చేయాలి. అందువల్ల, స్టేట్‌మెంట్–2 తప్పు.
- ఎథిక్స్ కమిటీ కేవలం మీడియా నివేదికలు లేదా ప్రస్తుతం న్యాయ సమీక్షలో ఉన్న విషయాల ఆధారంగా ఫిర్యాదులను స్వీకరించదు. కాబట్టి, స్టేట్‌మెంట్–3 సరైనది
- **ప్రముఖ కేసు:** 2005లో బన్సల్ కమిటీ నివేదిక ఆధారంగా డబ్బు కోసం పార్లమెంట్‌లో ప్రశ్నలు అడగడానికి అంగీకరించారని ఆరోపించిన 10 మంది లోక్‌సభ ఎంపీలు, ఒక రాజ్యసభ ఎంపీని బహిష్కరించే తీర్మానాలను ఉభయ సభలు ఆమోదించాయి

11. **డాక్టర్ రాజేంద్ర ప్రసాద్ పదవీ బాధ్యతలు స్వీకరించడానికి ముందు రాజ్యాంగ పరిషత్ తాత్కాలిక అధ్యక్షుడిగా ఎవరు ఉన్నారు?**
ఎ) సి. రాజగోపాలాచారి
బి) డా. బి.ఆర్. అంబేద్కర్
సి) టి.టి.కృష్ణమాచారి
డి) డా. సచ్చిదానంద సిన్హా
సమాధానం: డి

వివరణ: భారత రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించేందుకు రాజ్యాంగ పరిషత్ ఏర్పడింది. ఇది 1946 క్యాబినెట్ మిషన్ ప్లాన్ కింద రూపొందించబడింది. మొదట్లో 389 మంది సభ్యులను కలిగి ఉంది. ఇది విభజన తర్వాత 299కి తగ్గింది.

- రాజ్యాంగ పరిషత్తు మొదటిసారి 1946, డిసెంబర్ 9న సమావేశమైంది. ముస్లింలీగ్ ప్రత్యేక పాకిస్థాన్ రాష్ట్రాన్ని డిమాండ్ చేస్తూ సమావేశాన్ని బహిష్కరించింది. ఫలితంగా కేవలం 211 మంది సభ్యులు మాత్రమే హాజరయ్యారు. ఫ్రెంచ్ సంప్రదాయాన్ని అనుసరించి తాత్కాలిక అధ్యక్షుడిగా సీనియర్ సభ్యుడు డాక్టర్ సచ్చిదానంద సిన్హా ఎంపికయ్యారు. తదనంతరం డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ అసెంబ్లీ అధ్యక్షుడిగా ఎన్నిక కాగా హెచ్.సి. ముఖర్జీ, టి.టి. కృష్ణమాచారి ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నికయ్యారు.
- డాక్టర్ సచ్చిదానంద సిన్హా 1946 డిసెంబర్ 9న భారత రాజ్యాంగ పరిషత్ మొదటి తాత్కాలిక అధ్యక్షుడిగా నియమితులయ్యారు. 1946, డిసెంబర్ 9న జరిగిన రాజ్యాంగ సభ ప్రారంభ సమావేశానికి ఆయన అధ్యక్షత వహించారు.
- డాక్టర్ సచ్చిదానంద సిన్హా తరువాత డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్ 1946, డిసెంబర్ 11న రాజ్యాంగ పరిషత్ అధ్యక్షుడయ్యాడు. 1950, జనవరి 24న భారత రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించే వరకు డాక్టర్ రాజేంద్ర ప్రసాద్ రాజ్యాంగ పరిషత్ అధ్యక్షుడిగా కొనసాగారు.

కె.భాస్కర్ గుప్తా
హైదరాబాద్

విద్య, ఉద్యోగ సమాచారం

ఇండియన్ ఆయిల్‌లో...

ఇండియన్ ఆయిల్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్‌లో కింది ఖాళీల భర్తీకి ప్రకటన విడుదలైంది.

- **మొత్తం ఖాళీలు:** 50
- **పోస్టులు:** జూనియర్ ఇంజినీర్–అసిస్టెంట్
- **విభాగాలు:** ప్రొడక్షన్, మెకానికల్, క్వాలిటీ కంట్రోల్ అనలిస్ట్, ఫైర్ అండ్ సేఫ్టీ తదితరాలు
- **దరఖాస్తు:** ఆన్‌లైన్‌లో
- **చివరితేదీ:** ఆగస్టు 21
- **వెబ్‌సైట్:** www.iocl.com

ఏఎస్ఐలో...

ఆంత్రోపాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియాలో కింది పోస్టుల భర్తీకి ప్రకటన విడుదలైంది.

- **మొత్తం ఖాళీలు:** 18
- **పోస్టులు:** జాయింట్ డైరెక్టర్, డిప్యూటీ డైరెక్టర్, జూనియర్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఆఫీసర్, జూనియర్ ట్రాన్స్‌లేటర్, స్టెనోగ్రాఫర్
- **దరఖాస్తు:** వెబ్‌సైట్‌లో
- **చివరితేదీ:** సెప్టెంబర్ 10
- **వెబ్‌సైట్:** http://www.ansi.gov.in

ఎంటెక్ ప్రోగ్రామ్..

యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్‌లో కింది కోర్సులో ప్రవేశానికి ప్రకటన విడుదలైంది.

- **ప్రోగ్రామ్:** ఎంటెక్
- **విభాగాలు:** మెటీరియల్స్ ఇంజినీరింగ్, బయోఇన్‌ఫర్మేటిక్స్, నానోసైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ తదితరాలు
- **కోర్సు కాలవ్యవధి:** రెండేండ్లు
- **సీట్ల సంఖ్య:** 89
- **ఎంపిక:** గేట్ స్కోర్ ద్వారా
- **స్పాట్ అడ్మిషన్ తేదీ:** జూలై 26
- **వెబ్‌సైట్:** http://acad.uohyd.ac.in

ఆన్‌లైన్‌లో స్టడీ మెటీరియల్

పోటీ పరీక్షల ప్రత్యేకం

- గ్రూప్స్: జనరల్ స్టడీస్, పాలిటీ కోసం పై క్యూఆర్ కోడ్‌ను స్కాన్ చేయండి.

యూ-విన్ పోర్టల్

- దేశ వ్యాప్తంగా వ్యాధి నిరోధక టీకాల పంపిణీని పూర్తిస్థాయిలో డిజిటలైజేషన్ చేయడానికి 'యూ–విన్ పోర్టల్ యాప్ (U-Win Portal App)'ను కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆగస్టు నాటికి అందుబాటులోకి తీసుకురానుంది.
- పైలెట్ ప్రాజెక్టులో భాగంగా, 2024, జూలై 9 వరకు 5.33 కోట్ల మంది వ్యాక్సిన్ గ్రహీతల వివరాలను యూ–విన్‌లో కేంద్ర ప్రభుత్వం పొందుపరచనుంది.
- ప్రతి గర్భిణి, ఐదేండ్లలోపు పిల్లలకు వేసే ప్రతి టీకా వివరాలు యూ–విన్ పోర్టల్ ద్వారా డిజిటలైజ్ చేస్తారు. దీంతో వాక్సినేషన్ షెడ్యూల్ ప్రకారం వ్యాక్సిన్ ఇచ్చేందుకు కుటుంబ సభ్యులకు ఈ పోర్టల్ ద్వారా ముందుగానే సమాచారం అందుతుంది. బాధితులు వ్యాక్సిన్ వేసుకునే సమయాన్ని మర్చిపోయినా సరే పోర్టల్ ద్వారా అందించిన సమాచారంతో సరైన సమయంలో తీసుకోవచ్చు.
- డిజిటలైజేషన్ ద్వారా దేశంలో లేదా రాష్ట్రంలో ఎక్కడైనా సమీపంలోని ఆరోగ్య కేంద్రంలో టీకాలు వేయవచ్చు. వ్యాక్సిన్ తీసుకున్న తర్వాత, ఈ పోర్టల్ ద్వారా సర్టిఫికెట్‌ను కూడా డౌన్‌లోడ్ చేసుకోవచ్చు. టీకా వేయించుకునే సమయాన్ని కూడా షెడ్యూల్ చేసుకోవచ్చు.
- క్యూఆర్ కోడ్ ఆధారంగా పని చేసే ఈ పోర్టల్‌లో ఈ–టీకా ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని దేశ పౌరులెవరైనా పొందవచ్చు.
- 'కొవిడ్ వ్యాక్సినేషన్ పోర్టల్ కొ–విన్' మాదిరిగానే పని చేసే ఈ పోర్టల్‌ను పశ్చిమ బెంగాల్ మినహా మిగతా రాష్ట్రాలు, కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాల్లో ఇప్పటికే పైలెట్ ప్రాజెక్ట్‌గా కేంద్ర ప్రభుత్వం అమలు చేస్తుంది.
- రియల్ టైమ్‌లో పని చేసే ఈ పోర్టల్/యూ–విన్ యాప్‌ను ఆండ్రాయిడ్ ఫోన్‌లో డౌన్‌లోడ్ చేసుకుని బాధితులు కోరుకున్న టీకా కేంద్రాల్లో టీకాలు పొందడానికి పౌరులు స్వీయ రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోవచ్చు.
- యూనివర్సల్ ఇమ్యూనైజేషన్ ప్రోగ్రామ్ (యూఐపీ) కింద గర్భిణులు, పిల్లలకు ఇచ్చే ప్రతి వ్యాక్సినేషన్‌ను యూ–విన్ ప్లాట్‌ఫామ్‌లో పొందుపరచనున్నారు.
- ఈ పోర్టల్ ద్వారా ప్రతి గ్రామంలో గర్భిణులు, చిన్నారులకు 100% టీకాలు వేసే అవకాశం ఉంటుంది.
- రాష్ట్రాల్లోని హై రిస్క్ ఏరియా, ఇటుక బట్టీలు, సంచార జాతుల గుడిసెల వద్ద ఈ టీకాలను తప్పకుండా వేయాలని ఆదేశాలను కేంద్రప్రభుత్వం ఆదేశించింది.
- జాతీయ టీకా పంపిణీ కార్యక్రమం కింద డిప్తీరియా, మీజిల్స్, రుబెల్లా వంటి వివిధ వ్యాధులను ఎదుర్కొనేందుకు ప్రభుత్వం గర్భిణులు, పిల్లలకు వివిధ రకాల వ్యాక్సిన్లను అందజేస్తుంది.
- ఈ కార్యక్రమం కింద దేశ వ్యాప్తంగా పంపిణీ చేసే ప్రతి వ్యాక్సిన్ వివరాలను యూ–విన్ పోర్టల్‌లో నమోదు చేయనుంది.
- ప్రభుత్వం ఇన్‌టెన్సిఫైడ్ మిషన్ ఇంద్రధనుస్సులో భాగంగా గర్భిణులు, ఐదేళ్లలోపు చిన్నారులకు గతంలో అంగన్‌వాడీ సెంటర్, ప్రభుత్వ ఆస్పత్రుల్లో 12 రకాల టీకాలను ఉచితంగా వేసేవారు. టీకా వేసిన అనంతరం వీరి వివరాలను యూ–విన్ పోర్టల్‌లో డిజిటలైజేషన్ చేస్తారు.

నైపుణ్యాల దినోత్సవం

- ప్రపంచ దేశాల్లో ఎక్కడాలేని యువశక్తి మన దేశంలోనే ఉంది. వారికి సరైన నైపుణ్యం కల్పించి, వారి సామర్థ్యాల్ని సద్వినియోగం చేసుకుంటే దేశం అభివృద్ధి చెందుతుంది. నైపుణ్యాలు గల యువతతోనే ప్రపంచ అభివృద్ధి, శాంతి సాధ్యమవుతుంది.
- ఉద్యోగాలు, వ్యవస్థాపకత కోసం యువకులను నైపుణ్యంతో సన్నద్ధం చేయవలసిన అవసరాన్ని తెలియజేస్తూ 2014 నుంచి జూలై 15న ప్రపంచ యువజన నైపుణ్యాల దినోత్సవాన్ని నిర్వహిస్తున్నారు. ఐక్యరాజ్యసమితి జనరల్ అసెంబ్లీ 2014లో జూలై 15ని ప్రపంచ యువ నైపుణ్యాల దినోత్సవం (వరల్డ్ యూత్ స్కిల్స్ డే)గా ప్రకటించింది.

2024 థీమ్

- చాలా సంవత్సరాలుగా ఉపాధి, ఆర్థిక అసమానత వంటి ప్రపంచ సవాళ్లను యువత ఎదుర్కొంటుంది. ఈ క్రమంలో 'శాంతి, అభివృద్ధి కోసం యువత కొత్త నైపుణ్యాలు నేర్చుకుంటూ, స్థిరమైన పురోగతికి ఏజెంట్లుగా యువత ఉండాలి' అని ఐక్యరాజ్య సమితి పిలుపునిచ్చింది.
- **ప్రాముఖ్యత:** ప్రపంచ యువజన నైపుణ్యాల దినోత్సవం ముఖ్యమైన నైపుణ్యాలు కలిగిన యువకులను శక్తిమంతం చేయడమే ప్రాథమిక ఉద్దేశం.
- ఐక్యరాజ్యసమితి, దీని ఏజెన్సీలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న యువత నైపుణ్యాలను గుర్తించి సర్టిఫికెట్ పొందేలా చేస్తాయి. యువతకు, ఉపాధి, విద్య లేదా శిక్షణ (NEET)లో లేని వారికి నైపుణ్యాభివృద్ధి అవకాశాలను కూడా అందిస్తాయి.
- వర్తమానకాలంలో ప్రపంచ దేశాలు అందరికీ టెక్నాలజీని అందుబాటులోకి తెచ్చి యువతకు ఉపాధి అవకాశాలు మరింత మెరుగుపరుస్తున్నాయి.

ఉదాహరణలు: జర్మనీలో 'డ్యూయల్ ఎడ్యుకేషన్ సిస్టమ్' ద్వారా ప్రాథమిక స్థాయి నుంచే విద్యార్థులు పరిశ్రమల్లో శిక్షణ పొందుతారు. ఇది వారికి మంచి ఉద్యోగ అవకాశాలు కల్పిస్తుంది.

- సింగపూర్ ప్రభుత్వం చేపడుతున్న 'సింగపూర్ స్కిల్స్ ఫ్యూచర్' వంటి కార్యక్రమాలు నిరంతరం నైపుణ్యాలను మెరుగుపరిచే అవకాశాలను కల్పిస్తున్నాయి.
- గల్ఫ్ దేశాల్లో సైతం 80% నైపుణ్యం కలిగిన వారికే ఉద్యోగాలు ఇస్తున్నారు.
- ప్రస్తుత రోజుల్లో అమెరికా లాంటి దేశాల్లోనూ విద్యార్థి దశ నుంచే నైపుణ్యాల మెరుగుదలకు అవకాశాలు కల్పిస్తున్నాయి. చదువు, దానికి తగ్గ శిక్షణ ఉంటుంది.

భారతదేశం

- యువతలో నైపుణ్యాలు పెంపొందించేందుకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, అనేక వేదికలు–సంస్థల ద్వారా స్కిల్స్ నేర్పించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాయి.

కేంద్రప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు

- ప్రధానమంత్రి కౌశల్ వికాస్ యోజన, నేషనల్ స్కిల్ డెవలప్‌మెంట్ మిషన్, స్కిల్ ఇండియా మిషన్, దీన్ దయాళ్ ఉపాధ్యాయ గ్రామీణ కౌశల్య యోజన, జమ్ము కశ్మీర్ వంటి రాష్ట్రాల్లో ఉడాన్, రోజ్‌గార్ మేళా, క్రాఫ్ట్‌మెన్ ట్రైనింగ్ స్కీమ్ వంటి పేర్లతో యువతలో స్కిల్ డెవలప్‌మెంట్ పెంచడానికి కేంద్రప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుంది.

రామసేతు వంతెన నిజమే: ఇస్రో

- ఇస్రోకు చెందిన జోధ్‌పూర్, హైదరాబాద్‌లోని నేషనల్ రిమోట్ సెన్సింగ్ సెంటర్‌కు చెందిన శాస్త్రవేత్తలు నాసాకు చెందిన ఉపగ్రహం ఐస్‌శాట్–2(ICESat-2) అత్యాధునిక లేజర్ టెక్నాలజీ సాయంతో ఆడమ్స్ వంతెన/ రామసేతు వంతెనకు సంబంధించిన మ్యాప్‌ను మొదటిసారి రూపొందించారు. ఈ పరిశోధనతో రామసేతు వంతెన కాల్పనికం కాదని నిజమేనని ఇస్రో తెలిపింది.

- భారత్, శ్రీలంక మధ్య ఉండే ఈ వంతెన పొడవు 29 కి.మీ. ఉంది. దీని ఎత్తు సముద్ర గర్భం నుంచి 8 మీటర్లు ఉన్నట్లు నిర్ధారించారు.
- దీన్ని సున్నపురాతితో నిర్మించినట్లు తెలుసుకున్నారు. ప్రస్తుతం ఈ సేతు 99.98% నీటిలో మునిగిందని శాస్త్రవేత్తలు పేర్కొన్నారు.
- 2018, అక్టోబర్ నుంచి 2023, అక్టోబర్ మధ్య ఆరేళ్ల పాటు నాసా ఐస్‌శాట్–2 సేకరించిన డేటాను విశ్లేషించింది.
- రామసేతు వంతెన ఆకృతి, వాలు విశ్లేషణ, వాల్యూమెట్రిక్స్ వంటి 3-D పారామీటర్ల సాయంతో దీని భౌతిక లక్షణాలను అంచనా వేశారు.
- ఈ వంతెన తమిళనాడులోని రామేశ్వరం ద్వీపం ఆగ్నేయ దిక్కులోని ధనుష్కోడి నుంచి శ్రీలంక మన్నార్ ద్వీపంలోని తలైమన్నార్ వాయవ్య దిశ వరకు విస్తరించి ఉంది.
- ఈ పురాతన వంతెన ప్రస్తావన రామాయణంలో ఉన్నందున రామసేతు సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతకు ఉంది. రావణుడి చెర నుంచి లంకలో ఉన్న సీతాదేవిని తీసుకొచ్చేందుకు రాముడు, వానర సేనతో కలిసి ఈ వంతెన నిర్మించినట్టు రామాయణంలో ఉంది.
- క్రీ.శ. 9వ శతాబ్దం వరకు పర్షియన్లు ఈ వంతెనను 'సేతు బంధై' అని పిలిచేవారు. రామేశ్వరంలోని ఆలయ రికార్డుల ప్రకారం 1480 వరకు తుఫాను వల్ల ధ్వంసమయ్యే వరకు సముద్ర మట్టానికి పైన ఉంది.

మల్లవరపు బాలలత
సివిల్స్ ఫ్యాకల్టీ
సీఎస్‌బీ ఐఏఎస్ అకాడమీ,
హైదరాబాద్

నీతి ఆయోగ్ డైరెక్టర్‌గా ఎవరు నియమితులయ్యారు?

1. 2024, జూన్‌లో నేషనల్ కంపెనీ లా ట్రిబ్యునల్ విలీనానికి తన ఆమోదాన్ని మంజూరు చేసింది?
1) Vistara with Air India
2) Akasha with Air India
3) Spicejet with Vistara
4) Air India with spice Jet

2. ఇండో–పసిఫిక్ ఎకనామిక్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ ఫర్ ప్రాస్పరిటీ మంత్రివర్గ సమావేశం ఎక్కడ జరిగింది?
1. ఇండియా　2. బంగ్లాదేశ్
3. ఒమన్　4. సింగపూర్

3. కింది వాటిలో ఏ దేశం 2025 నుంచి ప్రారంభమయ్యే రెండేళ్ల కాలానికి యూఎన్ భద్రతా మండలిలో శాశ్వత సభ్యునిగా ఎన్నుకోబడలేదు?
1. పనామా　2. పాకిస్థాన్
3. సిమ్లా　4. ఇండియా

4. ముంబై ఇంటర్నేషనల్ ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్ ఏ ఎడిషన్ ముంబైలో జూన్ 15 నుంచి 21 వరకు జరిగింది?
1. 17వ　2. 18వ　3. 19వ　4. 20వ

5. 2024, జూన్‌లో ఆర్‌బీఐ మానిటరీ–పాలసీ కమిటీ రేపోరేటును వరుసగా 6.5%...... వద్ద మార్చకుండా ఉంచాలని నిర్ణయించింది?
1. 6　2. 7　3. 8　4. 9

6. ఎస్‌బీఐ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ ఇటీవల ఉపసంహరించుకున్న పాలసీ పేరు ఏమిటి?
1. ఆరోగ్య ప్లస్ పాలసీ
2. ఎస్‌బీఐ వీకేర్ డిపాజిట్ స్కీం
3. సూపర్ హెల్త్ పాలసీ　4. ఎస్‌బీఐ కార్డ్ మైల్స్

7. ఎంప్లాయీస్ స్టేట్ ఇన్సూరెన్స్ కార్పొరేషన్ డైరెక్టర్ జనరల్‌గా ఎవరు నియమితులయ్యారు?
1. గౌరవ్ బెనర్జీ　2. జెతా అహిర్
3. కమల్ కిశోర్ సోన్　4. తను సింగ్

8. 2024, జూన్ లో చెల్లింపు మోసాన్ని తగ్గించడానికి డిజిటల్ పేమెంట్స్ ఇంటెలిజెన్స్ ప్లాట్‌ఫాంను ఏర్పాటు చేయడానికి వివిధ అంశాలను పరిశీలించడానికి ఆర్‌బీఐ ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. ఈ కమిటీకి ఎవరు అధ్యక్షత వహిస్తారు?
1. ఏపీ హోటా　2. సునీల్ బాజ్‌పాయ్
3. ఎంఎస్ సాహో　4. నైడయ్ ఖతిరి

సమాధానాలు

1) 1	2) 4	3) 4	4) 2
5) 3	6) 1	7) 3	8) 1

1. హీల్ బ్రోన్ నెకార్‌కప్ 2024 ఏటీపీ ఛాలెంజర్ టెన్నిస్ టోర్నమెంట్ పురుషుల సింగిల్స్ టైటిల్‌ను ఎవరు గెలుచుకున్నారు?
1) Leander Paes　2) Rohan Bopanna
3) Sumit Nagal　4) Mahesh Bhupathi

2. మోటో జీపీ ఇండియా బుద్ధా సర్క్యూట్ గ్రేటర్ నోయిడా గౌతమ్ బుద్ధ నగర్‌లో ఎప్పటి నుంచి జరగనుంది?
1. 2025–2026　2. 2025–2027
3. 2025–2028　4. 2025–2029

3. ఫార్ములా వన్ కెనడియన్ గ్రాండ్ ప్రి 2024 విజేత ఎవరు?
1) Sebastian Vettel 2) Lewis Hamilton
3) Max Verstappen 4) Charles Leclerc

4. అంతర్జాతీయ ఆటల దినోత్సవం ఏ రోజున జరుపుకొంటారు?
1. జూన్ 11　2. జూన్ 12
3. జూన్ 13　4. జూన్ 14

5. ఇటీవల న్యూయార్క్‌లో జరిగిన ఇండియా, పాక్ మ్యాచ్‌లో అమోల్ కాలే కన్నుమూశారు. అతను కింది వాటిలో దేనికి అధ్యక్షుడు?
1) Chennai Cricket Association
2) Mumbai Cricket Association
3) Delhi Cricket Association
4) Bengal Cricket Association

6. ఇటీవల పిల్లలపై నేరాలకు పాల్పడుతున్న నేరస్థుల ప్రపంచ జాబితాలో యూఎన్ ఏ దేశాన్ని చేర్చింది?
1. ఇరాన్　2. పాకిస్థాన్
3. ఇజ్రాయెల్　4. అఫ్గానిస్థాన్

7. మహారాణా ప్రతాప్ టూరిస్ట్ సర్క్యూట్‌ను రూ.100 కోట్ల పెట్టుబడితో అభివృద్ధి చేస్తామని ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది?
1. ఒడిశా　2. హర్యాన
3. పంజాబ్　4. రాజస్థాన్

8. సుహెల్వా వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం ఏ రాష్ట్రంలో 5వ టైగర్ రిజర్వ్‌గా ఉండబోతుంది?
1. మధ్యప్రదేశ్　2. ఉత్తరప్రదేశ్
3. గుజరాత్　4. రాజస్థాన్

9. నీతి ఆయోగ్ డైరెక్టర్‌గా ఎవరు నియమితులయ్యారు?
1) R Shankar Raman
2) R. Lakshmikantha Rao
3) Ashish Kumar Dash
4) Sameer Bansal

సమాధానాలు

1) 3	2)4	3)3	4)1	5)2
6)3	7)4	8)2	9)3	

సత్యనారాయణ
టాపర్స్ ఇన్‌స్టిట్యూట్,
దిల్‌సుఖ్‌నగర్, హైదరాబాద్
9652578639